

Міністерство освіти і науки України

**Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Навчально-науковий інститут економіки, управління та
адміністрування
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин**

**СТІЙКИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА
МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
27 квітня 2021 р.**

Кривий Ріг – 2021

УДК (330.5+502.131.1):004.773.7

С80 Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення: матеріали V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (27 квітня 2021 р.) / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. – 396 с.

ISBN 978-966-385-368-0

Організатори конференції та редакційна колегія:

Чернега О.Б. – д.е.н., професор

Никифоров Р.П. – к.т.н., доцент

Кожухова Т.В. – д.е.н., доцент

Неізвестна О.В. – к.е.н., доцент

Бочарова Ю.Г. – д.е.н., доцент

Матеріали конференції висвітлюють питання, пов'язані з теоретичними і практичними проблемами соціально-економічного розвитку національної економіки та пріоритетами її функціонування.

Матеріали конференції рекомендуються викладачам і студентам закладів вищої освіти, науковцям, аспірантам, докторантам і практикам.

За інформацію, наведену у тезах, несуть відповідальність автори. Водночас, редакційна колегія вважає доцільним їх обговорення у наукових колах. Претензії до організаторів конференції не приймаються. При передруці матеріалів посилання обов'язкове.

ISBN 978-966-385-368-0

© ДонНУЕТ імені Михайла
Туган-Барановського, 2021
© Автори тез, 2021

	безпеки країни	206
Chornomord Ye.Ye,	The role of the digital economy in the	
Vasylyk S.K.	development of the country	210
Єліссєва О.К.,	Оцінювання роботи малих та середніх	
Овсяннікова Д.О.	підприємств України в умовах пандемії	213
Юшин С.О.	Сталий розвиток у державній економічній	
	політиці як системний анти-катастрофізм	216
Яцунь Ю.В.,	Податкове стимулювання інвестиційних	
Венгуренко Т.Г.	процесів в Україні	221

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЇНИ 227

Григорян О.О.	Спостереження за першими кроками	
	Індустрії 4.0 в Україні	227
Дідковська Л.І.	Світовий досвід реалізації водного	
	менеджменту	232
Dombrowschi I.	Theoretical aspects regarding the estimation of	
	the financial results through the prism of the	
	profitability threshold	236
Комчатних О.В.	Сучасний стан інноваційного розвитку	
	транспортних підприємств України	243
Ніколайчук Т.О.	Екосистемні послуги, як інструмент	
	розвитку еколо-економічного потенціалу	
	заповідних територій	250
Прокопенко К.О.	Вплив міжнародної агропродовольчої	
	спеціалізації України на внутрішнє	
	продовольче споживання	254
Сенишин О.С.	Органічне виробництво у системі	
	продовольчого виробництва в Україні	260
Щеголева Т.О.	Продуктивність праці, як	
	макроекономічний показник	266
Яцунь Ю.В.,	Комерціалізація інтелектуальної власності	
Іванишина О.С.	та проблеми її оподаткування в Україні	269

СЕКЦІЯ 5. РОЛЬ МАРКЕТИНГУ І МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 274

Бадіца А.В.	Управління інвестиційною діяльністю як	
	процес реалізації стратегічних цілей	
	підприємства	274

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЇНИ

Григорян О.О.

*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна*

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПЕРШИМИ КРОКАМИ ІНДУСТРІЇ 4.0 В УКРАЇНІ

Форми зовнішньо - економічних зв'язків України різноманітні: торгівля, спеціалізація, кооперування виробництва, експорт, імпорт капіталів, робочої сили, надання-одержання послуг (виробничих, страхових, консультаційних, маркетингових) міжнародне спільне підприємництво, будівництво, науково-технологічне співробітництво, валютні та фінансово-кредитні відносини, інтуризм, проведення на комерційній основі виставок, ярмарок, торгів, аукціонів.

Професор Шаблій в кінці ХХ століття говорив, що українство перетворилося у глобальну систему і фактор світового життя, бо Україна держава зі столицею, у древньому Києві, що стало ядром цієї системи, фокусом глобального українства, засобом його об'єднання і розвитку [5].

Якщо раніше технологічні уклади формувалися на досягненнях індустрії (1770-1880) інновації двигунів парової промисловості та досягненнях в текстильній промисловості, до 1970- масове виробництво, засноване на електричному приводі, а з 1970- і до сьогодні подальша автоматизація виробництва, завдяки цьому з'являються спеціалізовані наукові центри, технополіси, «технологічні парки», відбувається інтеграція науки з модернізованим виробництвом. Науково-технічний прогрес стає важливим чинником зростання ефективності праці, інтелектуалізації, рушієм економіки. Кожна нація мріє про вищий рівень, який обов'язково відображається в історичному процесі, що значно повинні збільшувати економічні можливості при базуванні на технологічних досягненнях промислових революцій. [5]

Час дуже швидкоплинний і в мові етносу з'являються нові поняття – глобалізація, Індустрія 4.0, вперше воно вжито в Німеччині 2011 р. на Ганноверському ярмарку, маючи на увазі сенс засобу

підвищення конкурентоспроможності обробної промисловості країни через посилену інтеграцію «кіберфізичних систем» у виробничі процеси. «Індустрія 4.0» поєднає технології та тісно взаємодіє на рівні фізичних, біологічних та цифрових сфер. Четверта промислова революція передбачає розвиток нових розробок, кіберфізичних систем, для примінення автоматизованого виробничого процесу, спрямовані на збереження природи.

Такі розвинені країни, як Німеччина, Австрія приділяють велику увагу розвитку економіки, науки, техніки. Наша країна теж цікавиться цими розробками й розвитком держави, бо є стратегія розвитку України до 2030 року. Згідно цього положення є 6 стратегічних цілей та методи їх досягнення[6]. На першому місці серед негативних факторів розвитку економіки - низька прозорість діяльності малого та середнього бізнесу, бюрократизм та корупція, які тормозять розвиток бізнесу, монополізм, повільне формування законодавчого процесу на європейському рівні, недосконала захищеність інтелектуальної власності.

Згідно з міжнародних стандартів існує ряд дискусій в експертному середовищі промислової автоматизації української Індустрії щодо міжнародних технічних стандартів згідно з Михайлом Федюком, який стверджує, що існує незрілість ряду державних стейкхолдерів та учасників ринку. Й виділяють основні проблемні напрямки:

-Як прискорити інтеграційні процеси ?

-Як ці процеси інтегрувати на світовому ринку, де головним є прибуток та раціональне використання ресурсів, щоб це було підведено до світових стандартів ринку?

В США, де вже є взаємодія кіберфізична, людини і техніка, є і бажаний ефект - навчальна архітектурна модель Reference Architectural Model, в Німеччині - візуальні карти (модель від RAMi 4.0), міжнародні об'єднання - ISO/KEC/IEEE/ з приміненням міжнародних стандартів. Наша країна теж цікавиться цими розробками, й має стратегію розвитку України до 2030 року.

Існують свої позитивні і негативні сторони економіки нашої держави. Недоліки:

- Низька ефективність виробництва, через видобувні галузі, які потребують значних капіталовкладень

- Технологічна відсталість, моральна й фізична зношеність основних засобів

- Низька продуктивність праці

Позитивні сторони - для успішного економічного розвитку є багатий інтелектуальний потенціал, один з них – наші вищі навчальні заклади, які готують якісних фахівців з менеджменту, кібербезпеки. Так за період з 1993 по 2016 роки захистились близько 18 тисяч докторів та більше 153 тисячі кандидатів науки, а з 2001 по 2017 роки – 12442 докторів та 53236 кандидатів. [3] По даним Top Universities 2020 до найкращих 500 вузів світу увійшов Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, зайнявши 491 місце, а до 1000 – Київський національний імені Т.Г.Шевченка, Харківський національний політехнічний інститут, Київський політехнічний ім. І.Сікорського, Сумський державний та Львівська політехніка.[3] В 2019 році представники Партнерської платформи Харківщини прийняли участь у Німецькій Програмі ФМЄЕ для співробітництва в проєкті «Fit for Partnership with Germane» [4]. Згідно дослідження Радіо Свобода основним здобутком українських вчених за 2020р. є розробка ПЛР-і ІФА-тестів для діагностики корона вірусу, київською приватною лабораторією; вчені Інституту фізики НАНУ- метал-водо-полімерний нанокомпозит із властивостями антисептики(антисептик на основі срібла); вчені Донецького фізико-технічного інституту ім. Галкіна разом Австралійським університетом Монаша, Німецькими інститутами колоїдів та інтерфейсів Макса Планка та нанотехнологій Технологічного інституту Карлсруе винайшли нову методику створення внутрішніх архітектур у металевих матеріалах – лімоміметіку; завдяки співпраці НАН та Українського гідрометеорологічного інституту – створено методику виявлення пожеж через дані із супутників; науковці інституту біохімії імені Палладіна НАН виявили метод оцінки токсичності пластикового диму (один із напрямків роботи «Аерокосмічних спостережень довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національного сегменту проєкту Горизонт-2020 ERA-PLANET); на Львівщині в місті Золочеві запрацював один із кращих в Україні та в Східній Європі радіотелескоп РТ-32, що є початком Європейської РНДБ-мережі.[2] В умовах стрімкого розвитку технологій в галузях промисловості результат залежить від впровадження та швидкого реагування на реалізацію нанотехнологій.13 березня Україна та 11 країн – Азербайджан, Білорусія, Вірменія, Казакстан, Киргизстан, Молдова, Росія, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан, Грузія (з 1994) – підписали Угоду про науково-технічне співробітництво в

рамках держав-учасниць з метою проведення узгодженої науково-технічної політики. З 1994 Україна включилася у Міжнародне науково-технічне співробітництво. Були встановлені прямі зв'язки Академією наук України з закладами Англії, Австрії, Італії, Франції, Румунії, Чехії, Словаччини, Китаю, Індії, Південної Кореї. 39 академічних інститутів, університетів були учасниками міжнародних відносин. 2016 року розпочато рух «Індустрія 4.0 в Україні» Асоціацією підприємств промислової автоматизації. Його продовжили та розвили: в столиці держави Києві – 17 квітня 2019 відкрито Центр в Київському політехнічному інституті імені Ігоря Сікорського, де створений Оргкомітет з 5 факультетами – теплоенергетичним, менеджменту та маркетингу, електро-енергетики та автоматики, радіотехніки, інформатики та обчислювальної техніки, очолив – доцент кафедри АТЕП-ТЕФ Олександр Степанець, де визначено 5 пріоритетів у розвитку співпраці : інтеграція в національні проекти та співпраця між факультетами; розвиток проектів формату «Дієве партнерство» з членами АППАУ; співпраця з іншими Центрами; залучення до співпраці в комітетах та групах АППАУ; залучення членів АППАУ та учасників Центру 4.0 в Sikorsky challenge. А в Харкові відкрито другий регіональний центр, база Харківського аерокосмічного університету імені Жуковського 4-5 жовтня. Це є початком мережі центрів Індустрії 4,0. Налагоджено базу : Карлівський машинобудівний завод, Харківський тракторний завод, завод ФЕД, завод ім. Антонова, Турбоатом, представники МОН, НАН, ОДА, вузи. А в Одесі - 1 лютого 2018 року на базі Одеської національної академії харчових технологій відкрито Навчально-науковий інститут комп'ютерних систем і технологій ім. П.М.Платонова, де й розташовано Центр Індустрія 4.0, який об'єднує кафедри двох факультетів : комп'ютерних систем та автоматизації; комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту. А в Запоріжжі – з листопада 2019 року відкрито центр кластерів ІАМ , де увійшли Запорізька ОДА, Запорізька ТПП. Завдяки старанням влади підписано Меморандуми з місцевою владою. А в Кривому Розі- «АрселорМіттал Кривий Ріг», де було розроблено нові технопарки та дорожні карти [1].

І сьогодні світ живе в цю епоху, яка поступово трансформується у ІV промислову революцію, яка з 2011 року, дякуючи когорті вчених, політиків, яку розвивають кордони між сферами фізичними, цифровими та біологічними, розвитку віртуального світу. Цифровізація змінює парадигму розвитку суспільства, що зменшує

залежність зростання економіки від наявності в державі – природних ресурсів, кількості населення (працездатного). Явище «цифровізації» має вигоди: сприяє подоланню бідності, розвитку підприємництва, в різних галузях економіки, це обов'язково і сільське господарство, екологія, культура, транспорт, рекреація, нові робочі місця; покликана забезпечувати рівні можливості до знань, інформації, послуг на основі ІКТ сприяє розвитку елітарного демократичного суспільства, що базується на безпеці, довірі.

Ще в XV ст. відомий пророк середньовіччя писав про майбутнє України :

Гряде новий, стократ привабливіший звичай.

Старому бусурманському на зміну.

Де мова тішить слух, там Борисфенів край

Початок здвигам покладе, злама рутину

Висновок. Українська духовна і матеріальна культура має глибоке історичне коріння, яке не тільки зберегло національну самобутність, створили оригінальну мову і культуру. Нині наша держава самостійно і впевнено виходить на міжнародну арену. Цікавиться розробками інших країн, впроваджує нові технології, розглядає стандарти закріплені на законодавчому рівні в розвинених країнах Європи й США, налагоджує співробітництво. На даному етапі розвитку необхідно розглянути глибше напрямки співробітництва на міжнародному рівні, розглянути та прийняти стандарти нашої країни щодо Індустрії 4.0, які б могли конкурувати на рівні німецьких, американських, європейських.

Література:

1. Офіційний сайт Асоціації «Підприємств промислової автоматизації України» <https://appau.org.ua>
2. Офіційний сайт Радіо Свобода <https://www.radiosvoboda.org>
3. Вікіпедія <https://uk.wikipedia.org>
4. Внукова Н. М. Стратегічні цілі регіонального розвитку з фінансового забезпечення інноваційного підприємництва. *Стратегії розвитку Харківської області на період 2021–2027 років: зб. наук. пр. за матеріалами круглого столу (м. Харків, 23 січ. 2020 р.) / за ред. С. В. Глібо, Ю. В. Георгієвського.* Харків, НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С.19-24. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23013>
5. Шаблій О.І. Соціально-економічна географія України: навч. посібник. Львів : Світ, 1994. - 608 с.

6. Постанова Кабінету міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179 «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року» <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>

*Дідковська Л.І., к.е.н., старший науковий співробітник
Державна установа «Інститут економіки та
прогнозування НАН України»,
м.Київ, Україна*

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ВОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В Україні розпочинається новий етап у перезавантаженні та вдосконаленні водної політики. За таких умов вивчення зарубіжного досвіду реалізації водного менеджменту з метою використання найкращих практик у вітчизняних реаліях набуває неабиякої актуальності.

Метою даної роботи є висвітлення досвіду реалізації водного менеджменту у Франції та США та обґрунтування пропозицій з питань удосконалення вітчизняного водного менеджменту.

В цілому регулювання водного господарства країн ЄС здійснюється на засадах Водної Рамкової Директиви ЄС, яке характеризує водні ресурси як спадщину, що потребує відповідного ставлення та захисту. Переважну більшість (до 80%) послуг у водному господарстві країн ЄС забезпечує державний (муніципальний) сектор [1, С. 432].

Серед європейських країн найбільш успішним вважається впровадження водного менеджменту у Франції. Тут управління водним господарством здійснюється на засадах чотирьох законів: Про інтегроване управління водою у її природному середовищі, у гідрографічному басейні, разом із створенням басейнових комітетів (1964 р.); Про рибний промисел (1984 р.); Про водні ресурси як загальнонаціональну спадщину, що передбачає впровадження принципу збалансованого управління водними ресурсам та ощадливе водокористування та захист від повеней (1992 р.); Про досягнення доброго стану водойм та водного середовища згідно європейських вимог (2006 р.) [2].

Наразі водна політика Франції здійснюється на основі таких принципів: